

สรุปผลการสำรวจและวิจารณ์

1. โกโก้ จากการสำรวจในปี 2521 พบว่า เกษตรกรภาคใต้เริ่มสนใจปลูกโกโก้เป็นการค้ากันมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตโกโก้มีราคาสูงและยังเป็นพืชต้องการของตลาดอีกมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ จกรราคาและความต้องการของตลาดดังกล่าวแล้ว โกโก้จึงเป็นพืชที่ควรส่งเสริมให้มีการปลูกทางภาคใต้ เพราะสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม และเป็นพืชที่ปลูกง่าย ของการการดูแลและบำรุงรักษาแบบง่าย ๆ โกโก้เหมาะอย่างยิ่งที่จะปลูกเป็นพืชแซมในสวนมะพร้าว หรือ ปาล์มน้ำมัน เพราะเป็นพืชที่ชอบอากาศค่อนข้างชุ่มชื้น มีแสงแดดไม่จัดนัก

การปลูกโกโก้ทดลองที่สถานีทดลองพืชสวน ของกองพืชสวน กรมวิชาการ เกษตร ที่ตำบลไชยช่อง จังหวัดกระบี่ และที่สถานีทดลองพืชสวน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ซึ่งได้ทดลองปลูกโกโก้เป็นพืชแซมในสวนมะพร้าว พันธุ์ที่ปลูกในปัจจุบันได้แก่พันธุ์ Upper Amazon จากเมืองชาม่า และทางภาควิทยาศาสตร์ ได้นำพันธุ์ดังกล่าวและพันธุ์จากจังหวัดชุมพรมาทดลองปลูกพบว่าพันธุ์โกโก้ที่ได้จากประเทศมาเลเซีย สามารถทนต่อความแห้งแล้งได้ดีที่สุด ระยะปลูกที่พบจากการทดลองที่ตำบลไชยช่อง ระยะ 3 x 4 เมตร ให้ผลผลิตสูงสุด การเพาะเมล็ดสดจะให้เปอร์เซ็นต์ความงอกสูง เมล็ดที่แกะออกจากฝักแล้วควร เพาะทันที เก็บได้ไม่เกิน 3 วัน เพราะเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดโกโก้จะเสื่อมลงอย่างรวดเร็วมาก โกโก้เริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 ผลโกโก้แก่ไม่พร้อมกัน ผลที่แก่จะไม่ร่วง และชีวผลไม่หลุด จะติดอยู่กับลำต้นจนผลแห้งเหี่ยวไปเอง ผลผลิตโดยเฉลี่ย ผลสด 25 ผล (น้ำหนักผลไม่ต่ำกว่า 500 กรัมต่อผล) จะได้เมล็ดโกโก้แห้งหนัก 1 ก.ก.

2. กาแฟ แหล่งปลูกกาแฟในประเทศไทยมีอยู่ 2 แหล่งใหญ่ๆ คือ ภาคใต้และภาคเหนือ การปลูกกาแฟทางภาคใต้นั้นมีการปลูกทั่ว ๆ ไปแทบทุกจังหวัด พบว่ามีการปลูกมากที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พันธุ์กาแฟที่ปลูกกันในภาคใต้มี 2 พันธุ์คือ พันธุ์โรบัสต้า และพันธุ์อะราบิก้า พันธุ์โรบัสต้าเป็นกาแฟพันธุ์ใบใหญ่ ลำต้นสูง ทรงพุ่มเปิดกว้าง ซอห่าง คอนข้างทนต่อโรคราสนิม (Rust) เจริญเติบโตได้ดีในที่สูงจากระดับน้ำทะเลมากนัก ถ้าปลูกที่สูงมาก ๆ จะติดผลน้อยดังนั้นพันธุ์โรบัสต้านี้จึงเป็นที่นิยมปลูกกันกว้างขวางทางภาคใต้ และปลูกกันมากกว่าพันธุ์อะราบิก้า ซึ่งเป็นกาแฟที่ชอบชื้นและเจริญเติบโตได้ดีในที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 700 เมตรขึ้นไปจนถึง 1,500 เมตร หรืออาจสูงกว่านี้

การปลูกกาแฟของเกษตรกรภาคใต้ มักนิยมปลูกแซมกับพืชชนิดต่าง ๆ เช่น กล้วย พุเรียน ลองกอง ลางสาค ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อจะได้อาศัยร่มเงาซึ่งกันและกัน ดังนั้นระยะปลูกจึงไม่ค่อยแน่นอน กาแฟเริ่มให้ดอกในเดือนมกราคมและจะทยอยออกดอกเรื่อยไปจนถึงเดือนเมษายน ผลกาแฟเริ่มแก่และเก็บเกี่ยวได้ในเดือนมกราคมของปีต่อไป นับว่าใช้เวลานานพอควรตั้งแต่ระยะเริ่มออกดอกจนถึงผลแก่ ปัญหาที่สำคัญของการเก็บเกี่ยวคือ มดแดงที่ทำรังอยู่บนต้นกาแฟ และคางคกที่เจาะไชผลกาแฟ

ผลผลิตกาแฟของทางภาคใต้มักจะจำหน่ายในรูปกาแฟที่ตากแห้งแล้วในราคา กิโลกรัม ละ 90 - 120 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของกาแฟ โดยปกติกาแฟพันธุ์โรบัสต้าจะมีรสขากและกลิ่นคอกว่ากาแฟพันธุ์อะราบิก้าและราคาถูกกว่าจึงมักใช้ผสมปนกับพันธุ์อะราบิก้า เพื่อให้ราคาต้นทุนถูกลง

3. กล้วย กล้วยเป็นพืชที่ปลูกแพร่หลายมากที่สุดทางภาคใต้แต่มีปริมาณไม่มากนัก ส่วนใหญ่ปลูกบริโภคกันแต่เฉพาะในท้องถิ่นเท่านั้น สภาพที่ปลูกมักเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ หรือ อาจปลูกเป็นพืชแซมในสวนยาง และสวนไม้ผลหรือพืชยืนต้น ในระยะ 2 - 3 ปีแรก เพื่อเป็นพืชให้ร่มเงากับพืชหลัก และเป็นรายได้ขณะที่พืชหลักยังไม่ให้ผลผลิต

พันธุ์กล้วยที่ปลูกกันในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ กล้วยน้ำว้า กล้วยหอมเขียว กล้วยหอมทอง กล้วยขม กล้วยหิน กล้วยหักมุก กล้วยนางยา กล้วยกุ้ง กล้วยน้ำ กล้วยเล็บมือนาง ฯลฯ พันธุ์กล้วยที่น่าสนใจ ได้แก่ กล้วยหิน มีเปลือกหนาเหมาะสำหรับขนส่งในระยะทางไกล ๆ เนื้อผลมีรสขาคดี เมื่อปรุงสุกแล้ว ไม่นิยมรับประทานสด พันธุ์กล้วยหินนี้มีเฉพาะในจังหวัดยะลา ปัตตานีและจังหวัดนราธิวาสเท่านั้น กล้วยหอมเขียวมีปลูกทั่วไป จากการสำรวจพบว่า กล้วยหอมเขียว ที่อำเภอเบตง มีขนาดของผลใหญ่ประมาณ 8 - 10 นิ้ว ขนาดเครือประมาณ 3 พูท ซึ่งใหญ่กว่ากล้วยหอมเขียว ในท้องถิ่นอื่น ๆ กล้วยกุ้งมีลักษณะผลสีแดง และสังเกตลักษณะพันธุ์ที่ไกลจากหน่อ ยอด, และโคนภายในจะมีสีแดงเห็นได้ชัด กล้วยพันธุ์อื่น ๆ ยังไม่มีการจำแนกพันธุ์ หรือลักษณะประจำพันธุ์

การรวบรวมพันธุ์กล้วยตามโครงการนี้ ได้ปลูกไว้ที่แปลงทดลอง สถานีภาคสนาม เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ และเป็นตัวอย่างประกอบการสอนต่อไป พันธุ์กล้วยที่ปลูกมากได้แก่ กล้วยน้ำว้า และกล้วยหอมทอง

4. ขนุน แม้ว่าขนุนจะไม่ได้เป็นพืชเศรษฐกิจทางภาคใต้ในปัจจุบัน แต่ก็เป็นที่น่าสนใจปลูกเป็นการค้าในอนาคต เพราะผลผลิตมีอายุการเก็บรักษาได้หลายวัน ผลไม่ชอกช้ำง่าย เหมาะในการขนส่งในระยะทางไกล ๆ

พันธุ์ขุนพื้นนิยมปลูกในทางภาคใต้ได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง ขุนทอง และขุนแปก สำหรับพันธุ์ที่น่าสนใจคือ ขุนทองผลมีขนาดใหญ่ น้ำหนักผลโดยเฉลี่ย ประมาณ 50 กิโลกรัม ต่อผล ใ้ผล 2 - 3 ผลต่อต้น เริ่มให้ผลในราวปีที่ 4

พันธุ์ไม้ผลในสกุลขนุนที่เป็นไม้ผลพื้นเมืองทางภาคใต้ มี จำปาคะ และจำปาคะขนุน ซึ่งเป็นลูกผสมระหว่างขนุนกับจำปาคะ จำปาคะมีลักษณะลำต้นคล้ายขนุน สังกะสีลักษณะประจำพันธุ์ต่างจากขนุนตรงที่ส่วนยอดและใบมีขนาดเล็ก ๆ เต็มไปหมด และลักษณะผลยาวเรียวและขนาดผลเล็กกว่าขนุน เมื่อสุกจักมีกลิ่นฉุนรุนแรงมาก เนื้อไม้เคยชินกับกลิ่นอาหารไม่ชอบ ลักษณะเนื้อผลคล้ายกับขนุนละมุกทางภาคกลาง การปลูกจำปาคะเป็นการค้ามีเฉพาะบางท้องถิ่นเท่านั้น เช่นที่จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลาที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จำปาคะขนุนมีลักษณะผลและลำต้นคล้ายขนุน แต่เนื้อในของผลมีลักษณะเหมือนกับจำปาคะ แตกต่างไม่ฉุนจัดเท่าจำปาคะขนุนนี้ไม่ค่อยพบว่ามี การปลูกมาก

5. เงาะ เงาะเป็นไม้ผลที่การปลูกกันมารแทบทุกจังหวัดในภาคใต้ และปลูกกันมานานและมีอายุยืน พบว่าสวนเงาะส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จนถึงกว่า 30 ปี การปลูกเงาะในระยะแรกของการดูแลเอาใจใส่มากพอสมควร ดังนั้นในปัจจุบันเกษตรกรจึงหันไปสนใจกับไม้ผลชนิดอื่น ๆ ที่มีราคาสูงกว่าเงาะ แหล่งปลูกเงาะมีมากที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ยะลา ปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส พันธุ์เงาะที่นิยมปลูกได้แก่เงาะพันธุ์โรงเรียน นิยมรับประทานสด พันธุ์เงาะโมง และพันธุ์พื้นเมืองอื่นๆ รับประทานสดและทำอุตสาหกรรมกระป๋อง พันธุ์เงาะพื้นเมืองที่มีการคัดเลือกในแถบจังหวัดปัตตานี และ นราธิวาสได้แก่ พันธุ์ยาวอ พันธุ์สะกามากู หรือ กูลอมากู มีลักษณะผลเปลือกสีแดง กลายพันธุ์เงาะโมง รสชาคนื้อหวานกรอบ เนื้อรอนและหนา เปลือกผลบาง อีกพันธุ์หนึ่งคือพันธุ์จำปะ มีลักษณะผลยาวรี เปลือกผลสีแดง ขนยาว เมล็ดสีส้มจะแก่และสุกก่อนพันธุ์อื่น ๆ ทั้งหมด

จากการออกสำรวจพบว่าเกษตรกรมักจะพบปัญหาการร่วง สาเหตุจากสภาพแวดล้อม เช่น ขาดน้ำ อากาศแห้งแล้ง ฯลฯ ในช่วงดอกบาน

6. ทุเรียน มีการปลูกทุเรียนทั่ว ๆ ไป ตามบริเวณที่มีสภาพภูมิอากาศค่อนข้างชื้น ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช และจังหวัดนราธิวาส และมีส่วนทุเรียนพันธุ์ที่เกิดขึ้นใหม่อีกหลายแหล่ง เช่น จังหวัดพัทลุง สตูล สงขลา ยะลา เป็นต้น

พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกกันในภาคใต้ปัจจุบัน มีพันธุ์ หมอนทองชนะนี้ ก้านยาว กลวง กระจุกทอง ฯลฯ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่พันธุ์หมอนทอง ชนะนี้ เป็นพันธุ์ที่ไหลเร็วปานกลางรสชาติ ของเนื้อมีความพิศพอสมควร จากการสอบถามเกษตรกรที่ปลูก ส่วนมากสิ่งซึ่งกึ่งพันธุ์มาจากคำเนิน สดวก และบริเวณจังหวัดราชบุรี เพราะการขนส่งสะดวกกว่าแหล่งอื่น ๆ พันธุ์ทุเรียนที่น่าสนใจอีก พันธุ์หนึ่งคือ ทุเรียน 4 พูจังหวัดพังงา เป็นของนายประวิทย์ ไอยักษ์ ตำบลโคกกลอย อำเภอ ตะกั่วป่าทุ่ง เป็นพันธุ์ทุเรียนป่าที่เกิดจากการกลายพันธุ์ (mutation) โดยธรรมชาติ คือมี 4 พู ทรายว่ามีรสชาติ เนื้อหนา เมล็ดเล็ก เป็นที่นิยมของชาวท้องถิ่น เรียกทุเรียนนี้ว่า "สาวเจ้าเยื่อ" ต้นเมื่ออายุประมาณ 40 ปี ไม่มีการดูแลบำรุงรักษาแต่อย่างใด คงปล่อยให้ออกดอกติดผลตามธรรมชาติ

ตลาดทุเรียนทางภาคใต้ ในปัจจุบันนับว่าดีพอสมควร เพราะนอกจากจะจำหน่ายได้ในท้องถิ่นภาคใต้แล้ว ยังมีโอกาสส่งจำหน่ายยังประเทศมาเลเซียด้วย เพราะชาวมาเลเซียนิยมรับประทาน ทุเรียนจากประเทศไทยมากกว่า เนื่องจากมีรสชาติดีและอร่อยกว่าของมาเลเซียเอง

7. นอຍหน้า ในปัจจุบัน นอຍหน้าเป็นผลไม้ที่จัดว่าได้รับความนิยมมากเพราะนอกจากจำหน่ายภายใน ประเทศแล้ว ยังสามารถส่งไปขายต่างประเทศ เช่น ฮองกง ไต้หวัน นอຍหน้าเป็นพืชที่ปลูกเป็นการ ค้ามากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ การสำรวจการปลูคนอຍหน้าทางภาคใต้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสนับสนุนแนะนำการปลูคนอຍหน้ากับเกษตรกรในท้องถิ่นภาคใต้ ทั้งนี้ นอຍหน้ามีระยะ การเก็บ (storage) หลังจากเก็บเกี่ยวแล้ว นานพอสมควร เพราะสามารถเก็บผลได้ในระยะ green mature ดังนั้นจึงส่งไปจำหน่ายยังท้องถิ่นไกลๆ ได้

การสำรวจการปลูกการปลูคนอຍหน้าในภาคใต้ พบว่าการปลูกบางจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และจังหวัดยะลา พันธุ์นอຍหน้าที่นิยมปลูก เป็นพันธุ์พื้นเมืองชนิดผลสีเขียว และมีชนิด ผลสีม่วง (นอຍหน้าครึ่ง) อยู่บ้างเล็กน้อย นอຍหน้าพันธุ์ African Price ที่นำมาจาก ประเทศมาเลเซีย พบว่ามีการทดลองปลูกและขยายพันธุ์จังหวัดสตูล และที่อำเภอสะเตกา จังหวัด สงขลา ได้ผลดีพอสมควร กิ่งพันธุ์ที่ขยายพันธุ์ โดยการติดต่อกับคนท้องถิ่นอายุ ก็จะสามารให้ผล ใน 1 ปี นอຍหน้าพันธุ์ African Price มีข้อดีคือ มีรสหวานจัด ผลโต เมล็ดน้อยเนื้อมาก แต่มีข้อเสียคือ มักมีหนอนแมลงวันผลไม้จะไชผลได้รับความเสียหายมาก หากมีการส่งเสริมและแนะนำเกี่ยวกับการส่งตลาดไกล ๆ หรือการยืดระยะเวลาของการเก็บรักษา ผลผลิต แล้วก็คาดว่าจะมี ผู้สนใจปลูกเป็นการค้ากันมากขึ้น

8. ปาล์มน้ำมัน: ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่เพิ่งเริ่มปลูกอย่างเป็นล่ำเป็นสันทางภาคใต้เมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วมานี้เอง โดยเหตุที่ปาล์มน้ำมันในอุดมประโยชน์หลายอย่าง เช่น ไขปรุงอาหารรับประทาน ทำเนยเทียม (มาการีน) ทำสบู่ เทียนไข เครื่องสำอาง ยารักษาโรค

เนื้อในเมล็ดโคโรสคักเป็นน้ำมันที่มีคุณภาพดี และไขห่าซอกโกแลค กากเมล็ดปาล์มใช้ทำอาหารสัตว์ ดังนั้นปลูกปาล์มจะได้อผลผลิต 2 ชนิดคือ น้ำมันปาล์ม (palm oil) ซึ่งสกัดจากเนื้อนอกของปาล์มและเมล็ดปาล์ม (palm kernel) ซึ่งส่งเป็นสินค้าออกยังต่างประเทศเพื่อนำไปสกัดเป็นน้ำมันเมล็ดปาล์มที่มีคุณภาพดี

จากการสำรวจแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญได้แก่ บริเวณจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี สตูล กระบี่, พังงา

ที่จังหวัดสตูลโดยเฉพาะที่นิคมสร้างตนเองจังหวัดสตูล ทำแปลงสาธิตการปลูกปาล์มน้ำมันมีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ มีจำนวน 1200 ต้น การปลูกเป็นแบบ triangle ใช้ระยะระหว่างต้น 9 + 9 + 9 เมตร เริ่มปลูกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 พันธุ์ที่ปลูกเป็นพันธุ์ Tenera เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์ Dura กับ Pesifera ทั้งนี้จะต้องสั่งซื้อเมล็ดปาล์มที่เริ่มงอก (germinated seeds) จากประเทศมาเลเซีย ปาล์มน้ำมันเริ่มให้ผลผลิตในราวปีที่ 3 ประมาณ 12 ทะลายต่อปี น้ำหนักเฉลี่ย 2 กิโลกรัมต่อทะลาย เมื่ออายุปาล์มเพิ่มขึ้นถึงปีที่ 8 ผลผลิตเฉลี่ยจะสูงถึง 15 กิโลกรัมต่อทะลาย และผลผลิตสูงสุดถึง 50 กิโลกรัมต่อทะลาย

การส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทยกำลังขยายอย่างมาก โดยเฉพาะทางนิคมสร้างตนเองในเขตต่างๆ ของจังหวัดภาคใต้ และมีบริษัทเอกชนเกิดขึ้นอีกหลายบริษัทในทุกๆปี บริษัทของเอกชนและหน่วยงานของทางราชการ ต้องสั่งซื้อเมล็ดปาล์มที่เริ่มงอก (germinated seeds) จากประเทศมาเลเซียในราคาที่ย่อมเยา มาปลูกจำหน่ายให้กับเกษตรกรรายย่อยและสมาชิกนิคมฯ บ้างหลายแห่งเมล็ด ทั้งนี้เพราะประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือบริษัทที่ปรับปรุงและผลิตเมล็ดพันธุ์ ที่จำหน่ายเองได้เหมือนกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกของเสียค่าใช้จ่ายในการปลูกปาล์มสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ดังนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการและเป็นการแก้ปัญหาของดินแล้ว รัฐบาลควรให้ความสนใจและสนับสนุนให้หน่วยงานทางราชการทำหน้าที่รับผิดชอบ หากการค้นคว้าวิจัย ทดลอง และส่งเสริมเผยแพร่ทางพืชกรรมปาล์มน้ำมันอย่างจริงจังและเร่งด่วน

9. พริกไทย แหล่งปลูกพริกไทยเป็นการค้าในประเทศไทยอยู่ในบริเวณจังหวัดแถบภาคตะวันออก และภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าแหล่งปลูกพริกไทยทางภาคใต้ที่จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช และ จังหวัดตรัง จังหวัดชุมพรที่อำเภอสวี จังหวัดนครศรีธรรมราชปลูกที่อำเภอท่าศาลา และอำเภอลานสะกา และจังหวัดตรังที่อำเภอปะเหลียน และอำเภอยานนาวา เนื่องจากพริกไทยเป็นพืชที่มีลำต้นเลื้อยไปกับ ค้างไค้โดยมีรากตามข้อที่สามารถเกาะพุงลำต้น และมีรากใหม่ที่ยังลึกในดินเพียง 3 - 6 ราก และ ลึกไม่เกิน 2 - 3 ฟุต พริกไทยให้ผลผลิตไค้ในระยะ 2 ปีหลังจากปลูก แต่มักเริ่มไผ่ผลเพื่อเก็บในปีที่ 3 พันธุ์พริกไทยที่ปลูกกันในภาคใต้ มีพันธุ์ปะเหลียน พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์มาเดย์ และพันธุ์ชาราวัก ในจำนวนพันธุ์ปลูกพันธุ์พื้นเมืองไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องโรคและแมลง แคเจอร์ูเทียมโตซา จึงไม่มีผู้นิยมปลูก พริกไทยที่นิยมใช้กันทางภาคใต้หลายชนิด เช่น ยอป่า ไม่น้ำ (ไม้กำเสา) อีกรูถอ ซีเมนต์ การปลูกพริกไทยที่จังหวัดชุมพร มีการทดลองปลูกในสวนมะพร้าวเก่า โดยใช้ต้นมะพร้าวเป็นค้ำเกาะ กอปลูกพริกไทย จะพูนโคนรอบต้นมะพร้าวให้กว้าง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 - 2 เมตร นับว่า เจรูเทียมโตคือพดควร

การเก็บผลผลิตพริกไทย มักจะทยอยเก็บเนื่องจากผลแต่ละข้อสุกไม่พร้อมกัน ผลผลิตเฉลี่ย ไค้คิดเป็นน้ำหนักผลแห้งประมาณ 3 - 5 กิโลกรัม/ค้าง/ปี คิดเป็นจำนวนเงิน 3 - 5 หมื่นบาท/ไร่/ปี ทั้งนี้คงเป็นส่วนพริกไทยที่ได้รับการดูแลรักษาค่อนข้างดี ซึ่งมีสภาพสมบูรณ์ดี ตลาดพริกไทยทางภาคใต้ นอกจากผลิตขายในท้องถิ่นภาคใต้แล้ว ยังส่งจำหน่ายยังแถบภาคกลางด้วย

10. มะพร้าว มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่ง ของประเทศไทย การปลูกมะพร้าวทางแถบภาคใต้ มีการปลูกโดยทั่วไปแทบทุกจังหวัด สำหรับแหล่งที่ปลูกมากไค้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรี ธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต ชุมพรเป็นจังหวัดที่ปลูกมะพร้าวมากที่สุด พันธุ์มะพร้าวที่พบจากการสำรวจมี พันธุ์พื้นเมือง พันธุ์เบา พันธุ์กลาง และ พันธุ์หนัก หรือ พันธุ์ใหญ่ มะพร้าวเริ่มให้ผลผลิตในราวปลายปีที่ 6 ในช่วงอายุของมะพร้าวระหว่างปีที่ 16 - 50 จะให้ ผลผลิตมากที่สุดคือประมาณ 500 ผลต่อไร่ต่อปี ในช่วงอายุที่ต่ำกว่า 16 ปี หรือสูงกว่า 50 ปี มะพร้าว จะให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ

การปลูกมะพร้าวที่จังหวัดชุมพร มีการทดลองปลูกพืชแซมในสวนมะพร้าวที่สถานีทดลองพืช ส่วนอำเภอสวี มีพืชแซมทั้งชนิดที่เป็นพืชสวนและพืชไร่ เช่น โกโก้ ชิง พริกไทย มะนาว ข้าวโพด ถั่วฝักยาว สับปะรด ฯลฯ หากมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชแซมต่างๆ ดังกล่าว ในสวน

มะพร้าวแก่อย่างไคมลแล้ว ก็จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในภาคใต้มากขึ้น นอกจากจำหน่ายผลิต
 ผลิตแล้วที่จังหวัดชุมพรยังเป็นแหล่งผลิตมะพร้าวตากแห้ง (copra) เพื่อส่งจำหน่ายยังทาง
 จังหวัด หรือต่างประเทศ ในการทำน้ำมันมะพร้าว และอุตสาหกรรมแปรรูปต่างๆ เช่น สบู่ ผงซัก
 ฟอก และย้อมสีไหม เป็นต้น ซึ่งทางกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของมะพร้าว
 ใต้อย่างงานส่งเสริมและปรับปรุงพันธุ์มะพร้าวตามสถานีทดลองต่าง ๆ และยังคงจัดความสำคัญ ของ
 มะพร้าวไว้ในโครงการแผนงานเร่งรัด การผลิตและจำหน่ายอีกด้วย

11. มะม่วง มะม่วงที่ปลูกเป็นการค้าทางภาคใต้อาจมีไม่คอบเป็นด้าเป็นสีมากนัก แมว่าจะเป็นที่
 ที่มีการปรับปรุงและคัดเลือกพันธุ์มานานแล้วทั้ง ในประเทศและต่างประเทศก็ตาม แต่มักนิยมปลูกกันใน
 บริเวณจังหวัดภาคกลาง แหล่งปลูกมะม่วงทางภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช
 สงขลา และจังหวัดพังงา

พันธุ์มะม่วงพื้นเมืองที่ปลูกกันทั่วไปในภาคใต้ได้แก่ มะม่วงเบา มะม่วงคัน มะม่วงแก้ว
 เป็นต้น นิยมปลูกแบบสวนหลังบ้าน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีการคัดเลือกพันธุ์แล้ว เช่น ผลโต เนื้อมาก และ
 ส่วนใหญ่มักปลูกจากเมล็ดแทนทั้งสิ้น มะม่วงพันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้นิยมใช้รับประทานดิบหรือรับประทาน
 สด มีมะม่วงพันธุ์ที่น่าสนใจที่มีการคัดเลือกพันธุ์ตามธรรมชาติ คือ พันธุ์ทับ อยู่ที่บ้านตาทับ
 อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มะม่วงนาทับนั้นถือว่าเป็นพันธุ์ที่มีความนิยมกันอย่างกว้างขวาง ในทอง
 ถิ่น เนื่องจากขนาดผลโตและเนื้อมาก คุณภาพผลดีมากผลที่ใหญ่สุกหนักถึงประมาณ 1.7 กิโลกรัม

12. มะม่วงหิมพานต์ ปลูกกันกว้างขวางทั่วไปในแถบจังหวัดชายทะเลทางใต้ แมวมะม่วงหิมพานต์
 จะเป็นพืชปลูกขงมาาย เติบโตเร็วสามารถทนต่อสภาพอากาศแห้งแล้งและสภาพดินเลว และราคา
 จำหน่ายตามท้องตลาดกค่อนข้างสูง แลก็ยังหาเกษตรกรสนใจปลูกเป็นการค้าโดยาก ส่วนใหญ่จะ
 ปลูกเป็นไม้ทำร่มเงา หรือทำรั้วบ้าน แหล่งที่ปลูกและผลิตเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ได้แก่ จังหวัดสงขลา
 ยะลา นครศรีธรรมราช ปัตตานี นราธิวาส และภูเก็ต ในปัจจุบันเริ่มตื่นตัวในการปลูกมะม่วง
 หิมพานต์เป็นการค้ามากขึ้น ตามแหล่งปลูกต่าง ๆ

พันธุ์มะม่วงหิมพานต์ที่ปลูกกันทั่วไปในภาคใต้อาจมี 2 พันธุ์คือ พันธุ์พื้นเมือง
 และพันธุ์อินเดีย พันธุ์พื้นเมืองมีลักษณะผลและกานเมล็ดสีเหลืองและส้มวง อาจมีหลายพันธุ์ปะปนกัน
 ซึ่งถ้าหากมีการศึกษากันเกี่ยวกับพันธุ์เหล่านี้ก็อาจจำแนกความแตกต่างได้ สำหรับพันธุ์อินเดียมีลักษณะผล
 ปลูกมสีแดงแตกต่างจากพันธุ์พื้นเมือง ทั้งสองพันธุ์เริ่มออกดอกในราวเดือนมกราคม

13. ละมุด ปลูกตามท้องถื่นภาคใต้ในรูปของพืชแซมในสวนไม้อผลต่างๆไป แหล่งปลูกละมุดที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลาและจังหวัดนราธิวาส ที่จังหวัดสงขลา โดยเฉพาะที่ตำบล เกาะยออำเภอมะนัง มีการปลูกละมุดเกือบทั่วทั้งเกาะ พันธุ์ละมุดที่นิยมปลูกมี พันธุ์มะกอกและพันธุ์ ไชทาน เพราะมีรสชาติดีของเนื้อและสีผิวดูรสนิยมของตลาด ลักษณะของละมุดพันธุ์ ไชทานมีเปลือก บาง ผิวสวยเนื้อมาก รสชาติหวานเย็น และผลขนาดใหญ่กว่าพันธุ์มะกอก ส่วนลักษณะผลของพันธุ์ มะกอกมีขนาดเล็ก เนื้อกรอบหวานและเป็นที่นิยมของผู้บริโภคมากกว่า ละมุดที่ยังมีอายุเจริญเติบโต มากขึ้นจะให้ผลดกมากขึ้นเรื่อยๆ หากมีการดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาดีจะให้ผลผลิตไปจนถึง 30 - 70 ปี

แม้ว่าละมุดจะมีความสำคัญน้อยในทางเศรษฐกิจการค้าของภาคใต้ เพราะผลละมุดมักจะ ซอกเข้าใฝ่กายต่อการขนส่งในระยะทางไกล ๆ แต่ละมุดก็เป็นไม้อผลที่มีการเจริญเติบโตเร็ว ให้ผลผลิต เร็วออกดอกออกผลตลอดทั้งปี อีกทั้งการดูแลรักษาก็ไม่ลำบากเหมือนกับไม้อผลชนิดอื่น ๆ และเป็นที่ยอมรับ ประทานกันโดยทั่วไป ดังนั้นควรมีการปรับปรุงทางด้านพันธุ์ การตลาดเทคนิคการเก็บรักษาผลผลิต ให้ดีขึ้น และการปรับปรุงด้านการบรรจุหีบห่อ

14. ลองกอง ลองกองนับเป็นพืชเศรษฐกิจที่กำลังเป็นที่สนใจปลูกกันโดยทั่วไปในปัจจุบัน ทั้งในภาคใต้ ที่เป็นถิ่นดั้งเดิมและภาคตะวันออกที่มีสภาพอากาศ คล้ายกับภาคใต้ เช่น จันทบุรี ตราดและภาคเหนือ ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ แม้จะมีผู้นิยมบริโภคมากขึ้นเรื่อยๆ แต่จำนวนการผลิตก็ยังมีไม่เพียงพอ ทำให้ราคา จำหน่ายในท้องตลาดเพิ่มสูงขึ้นหลายเท่าตัวในปัจจุบัน

การสำรวจพันธุ์และแหล่งปลูกลองกองในภาคใต้พบว่า มีการปลูกที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสมาแต่ดั้งเดิม และในปัจจุบันมีการขยายพันธุ์ปลูกในแถบจังหวัดอื่นๆ อย่างกว้างขวาง เกษตรกรในแถบ 3 จังหวัดดังกล่าวได้ขยายถึงพันธุ์ลองกอง ส่งจำหน่ายยังท้องถื่นและภาคอื่น ๆ ใต้ แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จันทบุรี ตราด วิธีการขยายพันธุ์ใช้วิธีทาบกิ่งพันธุ์ลองกองที่พบจากการ ออกสำรวจ มี 2 ชนิด จากการสังเกตลักษณะผล ได้แก่ พันธุ์หัวปาน และพันธุ์หัวแหลม พันธุ์หัวปาน มีลักษณะผลกลมใหญ่ เปลือกผลหนาไม่มียาง เนื้อมีกลิ่นหอมเล็กน้อย เมล็ดลีบ ในแต่ละเมล็ดอาจ มีเมล็ดที่สมบูรณ์อยู่ 1 เมล็ด หรือไม่มีเลย เนื้อผลค่อนข้างใส พันธุ์หัวแหลมมีลักษณะขั้วผลเรียวและรี เปลือกผลหนาไม่มียาง มีกลิ่นหอมเนื้อผลมีทั้งสีขาวขุ่นและสีขาวใส เป็นที่นิยมของผู้บริโภคมากกว่าพันธุ์ หัวปานพันธุ์ลองกองอาจสังเกตจากลักษณะเนื้อในของผล ซึ่งแบ่งได้ 2 ชนิด คือ ลองกองน้ำ และลอง กองแห้ง พันธุ์ลองกองน้ำเนื้อผลมีลักษณะฉ่ำน้ำมาก ลองกองแห้งนี้ เนื้อผลข้างในที่แกะเปลือก

ออกจะแห้งสนิท ลอดกองที่ปลุกจากกิ่งทาบจะไหมลเร็วกว่าลอดกองที่ปลุกจากเมล็ดเพาะ คือเริ่มไหมลในราวปีที่ 5 - 6 ในขณะที่ลอดกองที่ปลุกจากเมล็ดไหมลในปีที่ 8 - 10 ผลผลิตเฉลี่ยต่อกันประมาณ 100 - 120 กิโลกรัม ตลาดที่ส่งจำหน่ายได้แก่กรุงเทพฯ และประเทศมาเลเซีย

15. ลางสาคร ลางสาครเป็นไม้ผลที่อยู่ในสกุลเดียวกับลอดกองและคูน ซึ่งขณะนี้ทางภาควิทยาศาสตร์คณะทรัพยากรธรรมชาติ มีโครงการศึกษาถึงลักษณะความแตกต่างทางกายภาพของพืชทั้งสามชนิด โดยได้รับทุนอุดหนุนจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ แมวาลางสาครจะมีราคาสูงกว่าลอดกอง และรสชาติจะคอกกว่าลอดกอง ตามความรู้สึกของบริโภคนิยม แต่ก็ยังนิยมบริโภคกันทั่วไป

แหล่งปลูกลางสาครที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง พังงา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ส่วนใหญ่ปลูกแซมตามสวนไม้ผลเก่า ดังโลกกล่าวแล้วว่ามีราคาสูงกว่าลอดกอง ทั้งนี้ปัจจุบันจึงไม่มีผู้นิยมจะสร้างสวนลางสาคร นอกจากจะเพาะเมล็ดลางสาครเพื่อเป็นต้นทอในการศึกษา ทดลอง และทาบกิ่งลอดกอง

จากการสำรวจพบว่า พันธุ์ลางสาครมีหลายชนิดได้แก่ ลางสาครหอมพบว่าปลูกในบริเวณจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลางสาครพันธุ์ขาวพบที่จังหวัดปัตตานี ทั้งสองชนิดนี้เป็นลางสาครที่มีการคัดเลือก และมีคุณภาพผลดีต่างจากลางสาครพื้นเมืองทั่วไป

16. สะตอ สะตอมีปลูกกว้างขวาง ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้และภาคตะวันออกที่จังหวัดจันทบุรี และตราด สำหรับในจังหวัดภาคใต้สะตอนับว่ามีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากมีผู้นิยมบริโภคเพิ่มขึ้นไม่เฉพาะแต่ทางภาคใต้เท่านั้นสะตอได้แพร่หลายไปจนถึงภาคกลางอีกด้วย แต่ปริมาณการปลูกสะตอมีได้เพิ่มตามปริมาณการบริโภค ทำให้ราคาจำหน่ายสะตอนี้วันจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ

จากการสำรวจพบว่าการปลูกสะตอแซมไปกับสวนไม้ผล เช่น เงาะ ลางสาคร และมีขึ้นเองบ้างตามป่าที่ค่อนข้างชุ่มชื้น ปัจจุบันเกษตรกรภาคใต้มีความสนใจการปลูกสะตอกันมากขึ้น เนื่องจากราคาจำหน่ายที่สูงขึ้นดังกล่าว

แหล่งปลูกสะตอได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี พังงา นครศรีธรรมราชและจังหวัดนราธิวาส สำหรับพันธุ์สะตอที่พบจากการออกสำรวจมี 2 พันธุ์ สังกะตอจากลักษณะเปลือกได้แก่ สะตอคาน และสะตอขาว สะตอคานมีลักษณะเปลือกทรงแบน ผักไม่บิด เมล็ดในใหญ่ เนื้อเมล็ดแน่น กลิ่นฉุนจัด ขนาดของผักโดยเฉลี่ย ยาวประมาณ 31 ซม. กว้าง 3.9 ซม.

ในข้อหนึ่ง ๆ มี 8 - 15 ผัก สะตอขาวมีลักษณะผักบึกเป็นเกลียวกลิ้งกลมมาก รสชาคออกหวานเล็กน้อย เนื้อไม้นั้นเหมือนกับสะตอคาน ขนาดของผักไม้นั้นค่อนข้างยาวบ้าง สั้นบ้าง ขึ้นกับสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม ความยาวผักโดยเฉลี่ย 32.5 ซม. มีจำนวนผัก 8 - 20 ผัก ใน 1 ข้อ สะตอทั้งสองพันธุ์ เป็นสะตอที่คัดพันธุ์ (selection) มาจากสะตอพื้นเมืองหรือสะตอป่าซึ่งสะตอป่าพันธุ์เดิมแล้วจะมีผักแข็ง เมล็ดแข็ง ไม่เป็นที่นิยมในการบริโภคมีสะตอที่ได้จากการคัดเลือกพันธุ์ที่นาสนใจอีกพันธุ์หนึ่ง เป็นสะตอคาน อยู่พื้นที่ 2 ตำบลความมืด จังหวัดสงขลา มีขนาดของผักยาวและใหญ่กว่าสะตอธรรมดามาก กลิ้งกลมจัด ความยาวเฉลี่ยถึง 25 นิ้ว (62.5 ซม.) ความกว้าง 2 นิ้ว (5 ซม.)

พืชสกุลเดียวกับสะตออีกชนิดหนึ่งเรียก เหียง มีลำต้นสูงใหญ่กว่าสะตอ ลักษณะใบ, ดอกและผัก เหมือนสะตอใบและก้านใบใหญ่และยาวกว่า แต่ผักสั้นและเมล็ดเล็กกว่าสะตอนิยมรับประทานเมล็ดแก่ ผักที่แก่จัดจะแตกเมล็ดร่วงสีเมล็ดมีสีดำเปลือก แข็งคล้าย เมล็ดคนอยหนา กอรับประทานก่อง นำเมล็ดเพาะในทรายหึ่งออก และใช้ส่วนของกลีบเลี้ยงรับประทาน นิยมบริโภคเฉพาะชาวท้องถิ่นเท่านั้น

17. ส้ม การปลูกส้มเป็นการค้าในภาคใต้ มีมากที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และจังหวัดยะลา การสำรวจพันธุ์ส้มและพืชในสกุลส้มที่ปลูกตามจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้พบว่าส้มเขียวหวานมีการปลูกมากในบริเวณนิคมสร้างตนเองชูทะเล และที่อำเภอบ้านคอน อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส้มเขียวหวานชนิดผลใหญ่มีการปลูกที่ตำบลสะเตงใน และตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มะนาวมีการปลูกมากที่ตำบลห้วยสำเภา และตำบลในพร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส้มโอปลูกบริเวณจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส

การปลูกส้มเขียวหวานที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการปลูกแบบร่องเพราะสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมเกือบทุกปี ในระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน ผลผลิตเก็บได้ 2 ครั้งต่อปี คือ ช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคมช่วงหนึ่ง และเก็บผลได้อีกครั้งหนึ่งในเดือนสิงหาคม ถึง เดือนกันยายน พบว่าในแถบนี้เกษตรกรไม่นิยมกำจัดวัชพืช เพราะเขาใจว่าจะทำให้ผลผลิตลดลงกิ่งพันธุ์ส่วนใหญ่จะเป็นกิ่งตอนที่ส่งช้อจากกรุงเทพฯ ที่จังหวัดยะลาที่เช่นเดียวกัน เกษตรกรในจังหวัดยะลาประสบปัญหาเรื่องโรคนส้ม โรคที่สำคัญได้แก่โรครากขาว โรคโคนเน่า (foot rot) และโรคกรีนนิ่ง (greening) โรคทาง ๆ เหล่านี้มักเกิดกับส้มที่ใหม่ผลผลิตแล้วคือส้มอายุ 5 ปีขึ้นไป

มะนาวที่ปลูกที่อำเภอท้ายสำเภา เป็นพันธุ์มะนาวไซ้ มีการขยายพันธุ์ปลูกและจำหน่าย โดยไซ้กิ่งตอน มะนาวที่ปลูกเริ่มใหญ่ผลผลิตในปีที่ 3 และใหญ่ผลตลอดปีผลผลิตคงจำหน่ายตลาดในกรุงเทพฯ เกือบทั้งหมดเพราะไคร้ราคาดี เนื้อที่ปลูกสูงสุดของแต่ละสวนประมาณ 30 ไร่

ส้มโอที่ปลูกในแถบจังหวัดสงขลาที่ตำบลควนดิ่ง นับเป็นส้มโอที่มีคุณภาพผลดีรสหวานเนื้อสีแดง เป็นที่นิยมรับประทานมากในท้องถิ่น

18. ส้มจุก ได้แยกชนิดส้มจุกออกจากส้มเขียวหวานและพืชในสกุลส้ม เพราะของกรทรามแหล่งปลูกของส้มจุกโดยเฉพาะ เนื่องจากมีโครงการปรับปรุงพันธุ์ส้มจุกร่วมกับเกษตรกรอำเภอที่อำเภอจะนะ ซึ่งเป็นแหล่งปลูกส้มจุกที่เคยมีชื่อเสียงทางด้านคุณภาพผลมาก่อน และในปัจจุบันแหล่งปลูกนี้ได้ประสบกับปัญหาเรื่องโรคอย่างหนัก จนกระทั่งเกษตรกรขอแท้งกับการปลูกส้มจุกนี้ คงเหลือแพรวากสวนเก่า ๆ

จากการสำรวจพบว่ามีการปลูกส้มจุกบ้างที่อำเภอพนมและอำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง อำเภอลานสกา ร่อนพิบูลย์ และอำเภอทิวป่า จังหวัดนครศรีธรรมราช และที่อำเภอนมดิ่งสทา อำเภอชะพา อำเภอฉวาง และอำเภอฉวางโต จังหวัดยะลา ในปัจจุบัน ราคาจำหน่ายส้มจุกจะสูงขึ้นมากถึงกิโลกรัม 10 - 20 บาท หากมีการค้นคว้าและแก้ปัญหาเรื่องของส้มจุกได้สำเร็จจากตลาดส้มจุกคงจะสละใสมากขึ้น

19. ส้มแประก มีการปลูกทั่วไปแทบทุกจังหวัดในภาคใต้ เพราะส้มแประกเป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี และแทบไม่ของไช้นำเลยในสภาพอากาศทางภาคใต้ ส้มแประกปลูกเป็นการค้ามากทางแถบจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนราธิวาส และนิยมใช้ปลูกเป็นพืชแซมในส่วนป่าดงน้ำมัน เช่นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สทูล กระบี่ พังงา เป็นต้น

พันธุ์ส้มแประกที่นิยมปลูกกันในภาคใต้ มีพันธุ์ปัตตาเวีย หรือพันธุ์ Smooth Cayenne มีผลขนาดใหญ่ ใบไม่มีหนามก้านยอดสั้นเปลือกสีเขียว เมื่อแก่จัดเปลือกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง มีแกนใหญ่ พันธุ์นิยมให้หัวส้มแประกกระป๋อง พันธุ์อินทรีชิต หรือเพชร มีปลูกกันบ้างเล็กน้อย เพราะมีเส้นใยมากจึงไม่ค่อยนิยมรับประทานสดนัก อีกพันธุ์หนึ่งคือแก่ ส้มแประกพันธุ์ภูเก็ต หรือพันธุ์ Queen หรือพันธุ์ควีนพายน (Queen Pine) ปลูกมากในบริเวณจังหวัดกระบี่ พังงา และภูเก็ต นิยมใช้รับประทานสดมีขนาดเล็ก ก้านผลยาว ผลแก่จะมีเปลือกสีเหลืองจัดกรอบ และรสชาติดี